

Sygn. akt V CSK 312/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku B. Ż.
przy uczestnictwie M. S.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 stycznia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 27 lipca 2017 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje adw. A. M. ze Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w K.) kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej nieodpłatnie udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki M. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 lipca 2017 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w, sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiążą się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11).

Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącej w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające oceny, czy dokonanie przez testatorów czynności „inter vivos” może być utożsamiane z odwołaniem testamentu, a contrario czy można domniemywać odwołanie testamentów poprzez dokonanie czynności, której przedmiot objęty jest testamentami (jest tożsamy). Problem ten nie został rozstrzygnięty w publikowanym orzecznictwie. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie zawarto argumentacji dotyczącej tego problemu. Należy jedynie zwrócić uwagę, że art. 946 k.c. wskazuje, iż odwołanie testamentu może nastąpić m. in. w ten sposób, iż w zamiarze jego odwołania spadkodawca pozbawi go cech, od których zależy jego ważność. Sąd Okręgowy nie rozważał w ogóle przedstawionego problemu, bowiem uznał, że do odwołania testamentu nie doszło. Rozstrzygnięcie zostało oparte na ocenie, że wobec późniejszej darowizny mieszkania, zapisy ustanowione w testamentach spadkodawców są obecnie bezskuteczne - nie wypowiedział się co do ich „ważności” z tej przyczyny. W skardze kasacyjnej nie kwestionuje się tej oceny, w tej sytuacji rozważanie przedstawionego w skardze problemu nie jest celowe, bowiem wyjaśnianie tego problemu nie miałoby wpływu na rozstrzygnięcie. Skarżąca, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie powołała się na inne przesłanki mające uzasadniać ten wniosek, ani nawet nie zasygnalizowała takich okoliczności.

Należy mieć ponadto na uwadze, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń, nie można zatem odwoływać się do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu podstaw skargi. Rolą Sądu Najwyższego nie jest zaś domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jest tak dlatego, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą

być przez skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy więc odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono na podstawie § 12 pkt 2 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714 z późn. zm.).